

De Persoonsnamenstudie in 1953

door K. ROELANDTS

Evenals de vorige jaren werd de bibliografie voortgezet door de publicatie van het jaaroverzicht (1) in de *Handelingen* (zie nr. 14).

Reeds korte tijd na de uitgave van VINCENT's handleiding, die de vorige maal werd besproken, verscheen een nieuw en veel uitvoeriger boek, voorzien van een lijvig register, dat A. CARNOY schreef met een gelijkaardige bedoeling : een algemeen werk tot stand te brengen, waarin gepoogd wordt een groot aantal van de huidige Vlaamse en Waalse familienamen te verklaren en naar hun betekenis en vorming te ordenen (nr. 2). Nog aanzienlijker is het getal van de familienamen, waarvan J. VAN OVERSTRAETEN de betekenis wenst te geven in alfabetische lijsten, met het oog op de samenstelling van een groot woordenboek der Belgische geslachtsnamen (nr. 13).

(1) Een lijst van de gebruikte verkortingen der geraadpleegde tijdschriften vindt men in de onmiddellijk hieraan voorafgaande toponymische bibliografie over 1953, op blz. 146-148.

Bij de reeks van onuitgegeven anthroponymische licentiaatsverhandelingen zijn de volgende te voegen :

T. LEDERMANN, Bijdrage tot de studie der Middelnederlandse persoonsnamen [beroepsbenamingen]. Lic. Germ. phil. Leuven, 1952-1953.

F. PELEMANS, Studie over enkele Middelnederlandse verwantschapsnamen. Lic. Germ. phil. Brussel, 1952-1953.

M. DE COCK, Étude sur les noms de personnes dans le rôle de taille de Mons de 1365. Lic. Rom. phil. Gent, 1951-1952.

Intussen werd bij voortdoring ook onze historische namenschat onderzocht in studiën, die minder bestemd zijn voor het grote publiek en meer om zuiver wetenschappelijke redenen werden ondernomen. Vooreerst wijzen wij in dit verband op de Leidse dissertatie van J. VAN DER SCHAAR : een werk dat vooral geschikt is om aankomende naamkundigen in te wijden in de problemen van het vak en dat hoofdzakelijk in de beloofde tweede band belangrijke nieuwe gegevens zal verstrekken (nr. 15). Vervolgens vestigen wij de aandacht op een leerzame bijdrage van J. LINDEMANS, over de dieren in onze oudste Germaanse naamgeving (nr. 9); wij stellen hoge verwachtingen op zijn boek over de Vlaamse persoonsnamen, dat thans wordt voorbereid. Middeleeuws materiaal werd bovendien bestudeerd door wijlen J. VAN GORP (nr. 6) en door de jongere naamkundigen R. HAESERIJN (nr. 7) en O. LEYS (nr. 8). A. MEULEMANS beschreef de ontwikkeling van de naamgeving te Leuven (nr. 12), C. DE BAERE onderzocht vleinamen uit onze oudere toneelliteratuur (nr. 1) en J. MERTENS publiceerde het slot van zijn bijdrage over de Mechelse familienamen vóór 1800 (nr. 11).

Over de anthroponymische bedrijvigheid in de andere taalgebieden wordt men ingelicht in *Onoma* IV (1953), dat ter perse is; over de Waalse persoonsnamenstudie, in het voortreffelijke overzicht van É. LEGROS en J. HERBILLON (zie blz. 202); over de Engelstalige publicaties, in de bibliografische lijsten van E. C. SMITH (blz. 204). Speciaal moge hier gewezen worden op het tweede deel van „Die deutschen Personennamen”, door A. BACH (blz. 205); de Zweedse dissertatie over Florentijnse persoonsnamen, door O. BRATTÖ, een leerling van K. MICHAËLSSON (blz. 201); de voortzetting van het groot woordenboek der oude Deense persoonsnamen, dat sinds het afsterven van M. KRISTENSEN en G. KNUDSEN voortaan

alleen door R. HORNBY zal worden bewerkt (blz. 206); ten slotte op een studie over Israëlitische persoonsnamen, door B. J. OOSTERHOFF (1).

* * *

1. C. DE BAERE, Vleinenamen uit vrijersmond in onze oudere toneelliteratuur. *Kon. Vla. Ac., Versl. en Med.* 1953, 461-473.

De kluchten, esbatterementen en blijspelen (tot 1700) leveren een rijke oogst op van namen, die de hoedanigheden van de vrouw (en van de man) beschrijven. In het bijzonder bestudeert S. de vleinenamen: *kaere* en *greyn*, *monckaert*, *dreel*, *smullekin*, *cadullekin*, *vullekin*, *kanjewieltje* en *quirom-doodsje*. Vgl. het vroegere opstel van S., genoemd in *Bibl. Psn.* 1952, nr. 1.

2. A. CARNOY, Origines des noms de familles en Belgique. *Louvain*, 1953.

Rec. A. DAUZAT, *Rev. int. onomastique* V (1953), 307-309.

E. PULGRAM, *Names* II (1954), 65-66.

H. STIMM, *Beitr. z. Namenf.* V (1954), 200.

Dit werk richt zich in de eerste plaats tot het ruime publiek, dat belangstelt in de oorsprong en de betekenis van onze persoonsnamen en dat recht heeft op degelijke voorlichting. Het wil, na het boekje van VINCENT (zie nr. 17), in veel ruimere omvang en toch in bevattelijke vorm, een overzicht geven van de fnn. in ons land. Daartoe worden de namen gegroepeerd naar hun betekenis en vorming (afleidingen, verkortingen enz.), maar achteraf ook ter raadpleging alfabetisch geördend in een lijvig register (blz. 297-406), dat naar schatting ongeveer 14.000 namen bevat.

Om zulke taak aan te durven, is zeer veel moed nodig: het terrein is nog niet voldoende voorbereid en daarom zal elke synthese, waarin getracht wordt het grootst mogelijke aantal moderne fnn. te verklaren, op dit ogenblik onder vakgenoten ongetwijfeld als voorbarig beschouwd worden. In sterkere mate nog, wanneer men zich voorneemt zowel de Waalse als de Vlaamse namenschat te interpreteren, want dan moet men grondig vertrouwd zijn met de ontwikkeling van de psnn. en de dialecten in beide gebieden. Hiervan is S. zich wel bewust en, door zijn jarenlange studie van de toponymie, was hij er ook op

(1) B. J. OOSTERHOFF, Israëlitische persoonsnamen (*Exegetica* I, 4^e reeks). *Delft*, 1953.

„Verdeling en vorm der namen, theofore en niet theofore psnn., de religieuze betekenis der theofore psnn. enz.” (naar catalogus van de boekhandel).

voorbereid om de fnn., afgeleid van geografische namen, op historische grondslag te verklaren. Wat echter de overige categorieën betreft (verwantschaps-, beroeps- en bijnamen), is het zeer te betreuren dat, in afzonderlijke gevallen, geen rechtstreeks verband werd gelegd met de vroegere naamgeving en dat niet altijd rekening werd gehouden met de beschikbare literatuur. Een dubbel bezwaar, waartoe een zo breed opgevat onderzoek gemakkelijker aanleiding kan geven en waaraan trouwens het genoemde werk van VINCENT en het woordenboek van DAUZAT (zie *Bibl.* 1951, blz. 193) evenmin ontsnappen. De principiële aanmerkingen, die wij bij het verschijnen van dat woordenboek hebben gemaakt (*t. a. p.*), zijn ook hier van toepassing.

Te recht staat in de eerste zin van het voorbericht dat „ce [volume] n'a nullement la prétention de constituer l'ouvrage de base, définitif". De vergissingen zijn inderdaad niet zeldzaam — althans wat de interpretatie van afzonderlijke namen betreft — en de talrijke nieuwe verklaringen zullen pas tot hun recht komen als eenmaal onze oude namenschat beter is bestudeerd. In afwachting is hier heel wat modern materiaal bijeengebracht en geordend, en krijgt de naamkundige een overvloed van hypothesen en suggesties voor verder onderzoek.

Dat bij de buitengewoon omvattende activiteit, die S. op allerlei gebieden van de taalwetenschap — vaak als pionier — heeft ontplooid, de ene publicatie hoger wordt geschat dan de andere, hoeft geen verwondering te wekken. Evenals destijds de anthroponymische handleiding van de Amsterdamse anglist A. E. H. SWAEN (zie *Bibl. Psn.* 1942, nr. 9), is thans dit boek bestemd om niet zozeer aan de verwachtingen van de vakgenoten, maar veeleer aan de nieuwsgierigheid van het grote publiek voldoening te geven.

3. A. CARNOY, De namen van de Vlaamse schrijvers. *Dietsche Warande en Belfort* 1953, 278-281.

Bespreekt enkele bekende namen zoals *Thans, Minne, Reypens, Lampo, Zielens, Moens, Buckinx, Van Ostayen, Muls, Lateur, De Pillecyn* enz., zonder verwijzing naar oudere vormen.

4. A. CARNOY, Het Nederlands in de franstalige studiën over naamkunde. *Com. Top.* XXVII (1953), 181-195.

Naar aanleiding van de bijdrage van E. RENARD (zie *Bibl.* 1952, blz. 341) en de werken van A. DAUZAT (*Bibl.* 1951, blz. 193) en A. VINCENT (*Bibl. Psn.* 1952, nr. 16), wordt getracht een aantal fnn. te verklaren zonder historisch bewijs- of vergelijkingsmateriaal.

5. A. CARNOY, Oude beroepen in de familienamen. *Com. Top.* XXVII (1953), 16-17.

Samenvatting van een lezing. Over hetzelfde onderwerp publiceerde S. vorig jaar een opstel : zie *Bibl. Psn.* 1952, nr. 3.

6. J. VAN GORP (†), Kempische persoonsnamen V. Familienamen in de 12e, de 13e en het begin der 14e eeuw. *Med. Ver. Naamk. XXIX* (1953), 93-98.

Aansluitend bij de studie, genoemd in *Bibl. Pen.* 1952, nr. 5, wordt hier gehandeld over toe- en familienamen, ontleend aan titels of waardigheden, beroep, opvallende hoedanigheden of eigenschappen, huistekens enz. (waarbij *Keiser, de Coninc*), plaats van herkomst, familie- of vriendschapsbetrekkingen, voornamen (inz. benoeming naar de moeder).

7. R. HAESERIJN, De anthroponymie in het *Liber Inventarius* (a^o 1281) van de St. Pietersabdij te Gent. *Med. Ver. Naamk. XXIX* (1953), 55-76.

Vat enkele resultaten samen van zijn licentiaatsverhandeling (1), o. m. met betrekking tot het gebruik van patronymische toenames in de nominatief, de wijze waarop vrouwen (met toenames) worden genoemd, statistische gegevens over de keuze van de voornaam, het probleem van de erfelijkheid der toenames. Met het oog op de naamverklaring worden alleen een paar oude vormen gegeven van nog bestaande fnn. (*medeganc, der minnenbode*, enz.), alsmede een lijstje van „onduidelijke” namen — waarover S. echter in de literatuur een en ander had kunnen leren, b. v. *lane = iliane = juliana, sielis = gelijs, sine < josina* enz.

Een samenvatting van deze studie verscheen in *Hand. XX^e Vla. Filologencongres* (Antwerpen 1953), 160-162, beknopter in het *Programma* ervan, 37-38.

8. O. LEYS, De anthroponymie van een 14^e-eeuws renteboek uit Maritiem-Vlaanderen. *Med. Ver. Naamk. XXIX* (1953), 125-146.

Aan de hand van een renteboek van het Brugse St.-Janshospitaal (2) onderzoekt S., uit het standpunt van de naamgeving, het gebruik van de toenaam, de opkomst van erfelijke fnn., de vervanging van germ. voornamen door lat.-kristelijke, de uitbreiding van vleinamen, met voorbeelden van eraan beantwoordende volle namen.

In taalkundig opzicht wordt voorts gewezen op bijzonder-

(1) Vermeld in *Bibl.* 1951, blz. 181 n. 1; intussen, na herwerking, bekroond in de Wedstrijd voor Reisbeurzen 1953.

De term *variatio*, die S. gebruikt voor wisseling of onvastheid van toenames (vgl. EKWALL, *Variation in surnames...*), is in de anthroponymie bij voorkeur te reserveren voor het bekende verschijnsel, dat b. v. de naam van het kind gevormd wordt met een bestanddeel van de vadersnaam.

(2) De licentiaatsverhandeling van O. LEYS, over hetzelfde materiaal (zie *Bibl.* 1949, blz. 239 n. 2), werd intussen bekroond in de Universitaire Wedstrijd 1949-1951.

heden van de klankontwikkeling, op Ingweoonse verschijnselen en vooral op de sterke invloed van het Romaans.

Een samenvatting van deze bijdrage verscheen in *Hand. XX^e Vla. Filologencongres* (Antwerpen 1953), 157-159, beknopter in het *Programma* van dat Congres, blz. 37.

9. J. LINDEMANS, De dieren in onze oudste Germaanse naamgeving. *Kon. Vla. Ac., Versl. en Med.* 1953, 373-386.

Onderzoekt „welke dieren in de oudste naamgeving der Germanen de eer genoten van opgenomen te worden in een mensennaam en wat er van deze namen thans nog voortleeft”. Hoofdzakelijk worden, op grond van een rijke documentatie, behandeld de *beer*, de *ever*, de *wolf* en het *paard*; onder de vogels: de *arend*, de *raaf* en de *zwaan*. Een degelijke historische studie, waarin ook de persnn., voorkomend in plaatsnn., in aanmerking genomen worden.

10. J. LINDEMANS, Van meiseniersbloed. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 385-400.

Vervolg van de bijdrage vermeld in *Bibl. Psn.* 1952, nr. 10, van *Pipenpoy* tot (*van*) *Ruysevelt*.

11. J. MERTENS, De Mechelse familienamen. *O. K. Mech.* LVII (1953), 141-154.

Vervolg en slot van de bijdrage, vermeld in *Bibl. Psn.* 1952, nr. 11. In dit laatste deel worden besproken de namen die verwantschap aanduiden: patroniemen, namen van gezinsleden, metroniemen.

12. A. MEULEMANS, De familienamen te Leuven vanaf 1390. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 328-343.

Aan de hand van de lijst der belastingplichtigen van 1390, van de telling van 1597/98 en van de overlijdensregisters van 1780 tot 1796 worden de Leuvense fnn. vooral van een statistisch standpunt uit bestudeerd. Interessante gegevens betreffende de spreiding van de herkomstnamen, de psnn. ontleend aan huisnamen, de bestendigheid der fnn., de frequentie van bepaalde voornamen, de Leuvense geslachten, enz.

13. J. VAN OVERSTRAETEN, Wat betekent mijn familienaam? (I-XXIV). *Toer.* XXXII (1953), 16, 42, 72, 111, 135, 177, 204, 229, 260, 299, 338, 372, 407, 438, 493, 524, 548, 575, 596, 610, 631, 658, 691, 714.

In 24 alfabetische lijsten — één in elke aflevering van het tijdschrift — worden een groot aantal gelocaliseerde fnn. samengebracht en pogingen aangewend om dat heterogene materiaal telkens met een paar woorden te verklaren. Het betreft hier alleen de letter A en een deel van de namen beginnend met B; de lijsten werden intussen voortgezet (in 1954) en het is de bedoeling dat volgens deze methode eens een woordenboek van Belgische fnn. zou tot stand komen.

S. tracht „een ernstig vulgarizerende inventaris op te maken van wat totnogtoe door bevoegde taalkundigen in verscheidene landen werd geleverd” en wil „daarenboven veel nieuwe verklaringen voorstellen, als „prikkel” voor de specialisten” (blz. 204). Te recht worden vele vraagtekens geplaatst; bewijzen, of enige motivering van de voorgestelde interpretatie(s), ontbreken volkomen, bij gebrek aan historisch materiaal.

14. K. ROELANDTS, De persoonsnamenstudie in 1952. *Com. Top. XXVII* (1953), 329-346. Afzonderlijk in de reeks *Bijlagen van het Instituut voor Naamkunde te Leuven*, nr. XXXVIII.

Vervolg van de jaarlijkse bibliografie der Nederlandse en Friese anthroponymische literatuur, met uitkijk over de andere Germaanse en de Romaanse taalgebieden.

15. J. VAN DER SCHAAR, Uit de wordingsgeschiedenis der Hollandse doop- en familienamen (Taalkundige bijdragen van Noord en Zuid, red. G. G. KLOEKE en L. GROOTAERS, V). Diss. Leiden. *Assen*, 1953.

Rec. W. W. VAN VALKENBURG, *Ndl. Leeuw LXX* (1953), kol. 422-423.

A. WEIJNEN, *Museum LIX* (1954), kol. 161-162.

X., *Navorser XCIV* (1953/54), 189.

Het eerste deel (blz. 7-81) geeft een degelijk oriënterend overzicht van algemene aard over: de mens en zijn naam, de verhouding nomina propria-appellativa, de principes der Idg. naamgeving, de naamgeving in het Germaans, de invloed van Christendom en cultuur.

In het tweede deel (blz. 83-202) worden dan meer in het bijzonder de doopnamen en daarvan afgeleide familienamen, uit de prov. Noord- en Zuid-Holland en Westelijk Utrecht, historisch onderzocht tot en met de 17^e eeuw. Aan de hand van dat materiaal worden achtereenvolgens bestudeerd: het Germ. namensysteem en zijn verworping, de namen van vreemde herkomst, geografische verschillen — invloeden van buiten af — standsverschillen, de overgang van individuele naam tot familienaam, klank- en vormleer, diminutieven en andere vlevormen.

Een derde deel is in bewerking. Het zal bestaan uit een register, waarin iedere naam afzonderlijk uitvoeriger wordt besproken, met verwijzing ook naar de bladzijden waar in het eerste en tweede deel daarover wordt gehandeld.

Een waardevolle studie, die steunt op objectieve, historische gegevens en die daarom ten zeerste wordt aanbevolen!

16. P. SIPMA, Fryske nammekunde I... zie *Bibl. Psn.* 1952, nr. 15.

Rec. E. H. KORVEZEE, *Ndl. Leeuw LXX* (1953), kol. 150-151.

K. ROELANDTS, *Lew. Bijdr. Bijbl. XLIII* (1953), 54.

17. A. VINCENT, Les noms de familles de la Belgique... zie *Bibl. Psn.* 1952, nr. 16.

Rec. É LEGROS, *Com. Top.* XXVII (1953), 127-131.

J. HERBILLON, *Bull. Le Vieux-Liège*, nr. 100 (janv.-mars 1953), 185-196.

18. A. VINCENT, Remarques sur quelques noms de familles belges. *Com. Top.* XXVII (1953), 67-85.

Bespreekt fnn. afgeleid van de stadsnaam *Hoei* (b. v. *Dheu*); fnn. op *-gieter* (wa. *Kangister*), waarbij *Dekeerschieter* en andere composita met *keers* „kaars”, b. v. *Vankersbilck*; Rom. fnn. met adv. *la-*; abstracta als *Aerbeydt*, *Blylevens*, *D’Hoop*; participia; reduplicatie (ook *Bibauw*, *Goggeljoen*?); fnn. met *Fra. sans* en (minder goed) *zonder* of *-loos*, tegenover *met*; Wa. *Suffrongelle* < *Hoejnagel*. — De toenaam *Gaulos* is mij reeds bekend in 1218 (Wvla.).

19. W. DE VRIES, Friese persoonsnamen... zie *Bibl. Psn.* 1952, nr. 17.

Rec. K. ROELANDTS, *Lew. Bijdr. Bijbl.* XLIII (1953), 55-56.

Verschillende **bijzondere vraagstukken** en allerlei namen of naamvormen worden bovendien behandeld in de volgende, meestal kleinere of vulgariserende bijdragen :

20. L. v. A., Vera-Paz en Amerika. *Biek.* LIV (1953), 201.

Verklaart terloops de vr. bijnaam *Fiete Verre-Pas* (Eernegem 1890). Vgl. het volkslied „Pierlala en Verapa”. *Ibid.*, 262-263.

21. G. B., Programmanamen. *N. Taalgids* XLVI (1953), 289-290.

Voorbeelden uit de Nederlandse letterkunde van „familie-namen, die het karakter van een persoon voorgoed vastleggen”.

22. D. BREEBAART, Het ontstaan van de geslachtsnamen. *Speelwagen* VIII (1953), 247-278.

Populariserend overzicht.

23. H. S. BUWALDA, De Bilkerts en hur familynammen. *St.-Anna Parochie*, 1952.

Beknopt overzicht van familienamen, die de S. in het Bildt heeft aangetroffen.

24. D. CRACCO, Roeselaarse voornamen in 1949. *Biek.* LIV (1953), 158-160.

Vervolg van de statistiek, waarover laatst *Bibl. Psn.* 1951, nr. 26.

25. A. D., Etterbeek. Spotnaam. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 58.

Betreft de *Grijze Mutskens*, afkomstig van een bende bandieten.

26. G. D., Koekepoerre. *Biek.* LIV (1953), 24.

Bijnaam van een dokter.

27. J. GRAULS, Tal van oude Paasgebruiken gingen verloren. *Ons Zondagsblad*, 5 April 1953.
Bespreekt ook een aantal familienamen in verband met *Pasen*.
28. D. H. -J. D. D. -D. C., Nog vondelingnamen. *Biek. LIV* (1953), 95-96.
Interessante namen van vondelingen te Harelbeke, Rumbeke en Kuurne. Vgl. *Bibl. Psn.* 1952, nrs. 21, 22, 25.
29. J. H., Spotnamen op steden en gemeenten. *Biek. LIV* (1953), 30.
Naar den „Brugschen Almanach voor 't Jaer 1885”.
30. J. v. H., De doopnamen te Lede vanaf de XIII^e eeuw tot heden. *Land v. Aalst V* (1953), 121-132.
Alfabetische lijsten van mans- en vrouwenamen, met aanduiding van hun frequentie in de opeenvolgende eeuwen.
31. Tj. W. R. DE HAAN, Spotnamen en liederen te Katwijk aan Zee. *Jaarboekje v. gesch. en oudh. v. Leiden en omstreken XLV* (1953), 172-184.
32. H. J. HULSCHER, Bijnamen. *Driemaand. bladen n. r. V* (1953), 82-84.
Beschouwingen over een aantal levende bij- en spotnamen.
33. A. R. KLEYN, Hoe zal ik mijn kind noemen? 5000 Meisjesnamen (Kanarie-boekje, 232). *Den Haag*, z. j.
34. A. R. KLEYN, Hoe zal ik mijn kind noemen? 5000 Jongensnamen (Kanarie-boekje, 234). *Den Haag*, z. j.
35. G. KLOEKE, „Welluidendheid” als factor bij de taalontwikkeling. *N. Taalgids XLVI* (1953), 89-102.
Behandelt in dit verband o. m. de vlevormen op -ie, -y : *Appie, Japie, Lily, Willy* enz.
36. J. A. A. VAN LOON, Oorsprong van de familienaam Notten. *Brab. Leeuw II* (1953), 173-175.
Jan Otten > Jannotten > Jan Notten (18^e eeuw).
37. A. MALCORPS, Een Smets-stam uit Groenschild (1610-1853). *Land v. Loon VIII* (1953), 127-128.
Groenschild te Klein-Gelmen, mogelijk de woning van een familie *Smets*, die haar naam kreeg van de smederij die in de afspanning gevestigd was.
38. G. MUNTHE -G. UEXKÜLL-SCHWERIN, De geschiedenis van Axel Munthe, heer van San Michele. *Utrecht*, 1952.
De voorouders van de beroemde Zweedse schrijver waren afkomstig van het dorpje Munte (O.-Vla.). Vgl. *Land v. Aalst V* (1953), 95-96.
39. J. NAARDING, Butruant. *Driemaand. bladen n. r. V* (1953), 54.
Oude bijnaam, verklaard uit *bo(e) + troewant* „herder van het jongvee”.
40. F. NOOYENS, Doopnamen te Vlimmeren (1668-1796). *Tax. n. r. XIX* (1953), 34-39.
Statistische gegevens over de keuze van de voornaam, mede in verband gebracht met de plaatselijke heiligenverering (*Qui-*

- rinus* en *Balbina*). Interessant voorbeeld, ook hier, van drieling genoemd *Gaspar, Melchior* en *Balthazar*.
41. G. ROYEN, Taalrapsodie. Taalkundige en didaktische varia van her en der geordend. *Bussum*, 1953.
Rec. P. J. M(EERTENS), *Taal en Tongval* V (1953), 184-185.
Zie o. m. nr. 88 Bij Paps en Mams; nr. 89 Het raadsel van Paps en Mams; nr. 94 Op de gracht wonen, dit laatste ook voor de toponymie belangrijk.
42. F. W. SMULDERS, Joden, alias die Jode, patronymicum van Judas. *Ndl. Leeuw* LXX (1953), kol. 26-27.
Naar aanleiding van het artikel van H. P. SCHAAP (*Bibl.* 1952, blz. 339) worden voorbeelden gegeven van identiteit der toenames *Joden, die Jode, Juda(e)s*, in (N.-)Brabant, 14^e-15^e eeuw.
43. F. W. SMULDERS, De familienaam Leyten. *De Kleine Meierij* VI, nr. 8.
44. F. W. SMULDERS, Familienamen en toenames. De bijnamen Back en Rover enz. *Brab. Leeuw* II (1953), 22-25.
45. C. THEYS, Naamkunde. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 205.
In 1776 heet een Jood *Wolf Israel*, in het Frans *Louis Israel*.
Wolf = Loup = Louis?
46. V., De Kortrijkse Têwaors. *Biek.* LIV (1953), 70-71.
Verklaring van deze dorpsbijnaam.
47. A. V., Drielingen en Driekoningen. *Biek.* LIV (1953), 279-280.
Voorbeelden van naamgeving geïnspireerd door het Driekoningenfeest (*Gaspar, Melchior, Balthazar*).
48. J. VERBEEMEN, Emigratie uit de Antwerpse Kempen. Bronnen-uitgave. *Oudheid en Kunst* XXXVI (1953), 1-135.
In de poortersboeken van Antwerpen, Bergen op Zoom, Breda, Brussel, Diest, Goes, Lier, Leuven, Mechelen en 's-Hertogenbosch heeft S. de nieuw ingeschreven poorters genoteerd, die uit de Kempen afkomstig waren. De lijsten worden voor elke stad, volgens de plaats van herkomst opgesteld en alfabetisch gerangschikt, met vermelding van naam en voornaam, voornaam van de vader, beroep en datum van inschrijving. Zie ook *Id.*, Poortersboeken in de Nederlanden. Hun belang voor in- en uitwijking. *De Schakel* VIII (1953), 65-74.
49. F. VERBIEST, Nog cijzen uit 't Turnhoutse voor 1450. *Tax.* n. r. XIX (1953), 40-70.
Publicatie van plaats- en inz. persoonsnamen, aansluitend bij de uitgave vermeld in *Bibl. Psn.* 1951, nr. 47. Zie ook *Bibl.* 1952, blz. 340.
50. F. VAN DE VIJVER, Nog voor het „Osschaart“-dossier. *Ovla.* *Za.* XXVIII (1953), 49.
Over de scheldnaam *Osschaert* waarover J. VERMEULEN in *Ovla.* *Za.* XXVII (1952), 153.

51. A. WEIJNEN, Enkele Noordbrabantse geslachtsnamen (II). *Med. Ver. Naamk.* XXIX (1953), 92.

Betreft *Goetstouwers, Tiberius, Eestermans, Van Oers*. Vgl. *Bibl. Pen.* 1952, nr. 42.

Ten slotte wordt hier verwezen naar een aantal andere publicaties van anthroponymisch materiaal, studiën over familie-kunde en allerlei bijdragen die om een of andere reden nuttig kunnen zijn bij het onderzoek van de Nederlandse persoonsnamen. Volledigheid werd in dezen niet nagestreefd.

- G. VAN ACKER, De schouten van St-Pieters en St-Baafs in het Gentse. *Anciens Pays et Assemblées d'États* IV (1952), 24-47.

Rec. P. G., *Rev. Hist. ecclés.* XLIX (1954), 239.

- L. VAN ACKER, De Rodenbach's en de familie de Geest. *Biek.* LIV (1953), 105-115.

- L. ANTHEUNIS, De reliquien van de Heilige Livinus te Leuven en te Mechelen. *Bijdr. Gesch. Brab.* 3^e r. V (1953), 117-119.

- † Cte. D'ARSCHOT SCHOONHOVEN, Les d'Arschot de Schoonhoven. Branche de Flandre. *De Schakel* VIII (1953), 114-135.

- J. H. BEKOUW, De emigratie uit Belle, Poperingen en Hond-schooten tijdens de Spaanse overheersing. *Jaarb. Geneal.* VII (1953), 99-138.

Eerste deel van een studie, aansluitend bij Id., Bannelingen... uit Ronse (*Bibl. Pen.* 1943, blz. 270 n. 1). Vgl. Id., Een eregast aan het woord. *O. K. Ronse* 1950/52, 7-11, waarover V. GAUBLOMME, *Land v. Aalst* V (1953), 260.

- A. BONAERT, Les de Zomere à Ypres. *Tablettes des Flandres* V (1953), 82-129.

Zie naar aanleiding hiervan N. HUYGHEBAERT, Een schrijver uit de Sint-Jansabdij te Ieper. *Jacobus de Zomere. Biek.* LIV (1953), 273-275.

- M. BOVYN, Wie bewoonde vroeger dit huis? Enkele families van St-Gillis-bij-Dendermonde. *O. K. Dend.* 3^e r. 1953, 177-271 (afz. paginering).

Vervolg van de bijdrage, vermeld in *Bibl.* 1952, blz. 337. In bijlage registers van geslachts- en plaatsnamen; toponymische kaart (1691) met aanduiding van de behandelde huisnamen.

- J. DE BROUWER, De heren in en van de heerlijkheid Lede. *Land v. Aalst* V (1953), 153-164.

Vooraf over de families van *Lede* en *Bette*.

- M. FRÈRE -H. BAILLIEN, De kroniek van Ulrik Cluts (1636-1685). *Land v. Loon* VIII (1953), 1-11.

Bevat een aantal gegevens voor de naamkunde in het gebied van Tongeren.

- A. VAN GEERTSOM, Hoofdcijnsboek van de St. Martinuskerk te Burcht. *De Schakel* VIII (1953), 136-143.

Persoonsnamen uit de XVI^e-XVII^e eeuw, in genealogisch verband.

- A. GOETSTOUWERS, Het „vita” der zalige Ida van Leuven. Chronologische aantekeningen. *Bijdr. Gesch. Brab.* 3^e r. V (1953), 197-201.
- P. GORISSEN, Le compte du bailliage de Nivelles de 1257. *Ann. Soc. archéol. folk. Nivelles et Brab. wall.* XVII (1952), 107-133. Belangrijke lijst van 13^e-eeuwse persoonsnamen.
- R. DE GROODT, Notarissen, geneesheren, notabelen in het land van Waas tijdens de Franse overheersing. *O. K. Waas* LVIII (1952/53), 157-180.
- H. DE GROOTE, Généalogistes anversois. Pierre Joseph Edouard van Loon. *De Schakel* VIII (1953), 61-64.
- W. E. HEGMAN, Middelleeuwse levens van de H. Lidwine van Schiedam. Een bibliografische bijdrage. *Wet. Tijd.* XIII (1953), kol. 214-224.
Met interessante varianten van haar naam.
- F. M. HENDRIKS, Beschrijving van de doop-, trouw- en begraafboeken, de Registers van aangegeven lijken, enz. in Overijsel, dagtekenende van vóór de invoering van de Burgerlijke Stand. 's-Gravenhage, 1952.
- A. L. HULSHOFF, De oudste generatie van het geslacht van Heerdt, oudtijds van Heerde. *Ndl. Leeuw* LXX (1953), kol. 385-392.
- L. HUYBRECHTS, De fundatie Willem Sanders. *De Schakel* VIII (1953), 78-95.
Met genealogie van de fam. Sanders (Wouw), De Ram, Bal (Hemiksem), enz.
- J. JACQUART, L'étude de la généalogie sert l'histoire locale, provinciale, nationale. *Dinant*, 1953 (overdruk uit *Le Guetteur wallon* 1953).
Rec. W. W. VAN VALKENBURG, *Ndl. Leeuw* LXX (1953), kol. 377-378.
- M. JANSSENS, Hoofdcijnsboek van de St Pieterskerk te Bazel. *De Schakel* VIII (1953), 144-148.
Persoonsnamen uit 1551-1670, opgesteld in genealogische orde.
- D. DE JONG, Burgemeesters, kerkmeesters en H. Geest- of armeeesters van Achel, uit de zeventiende en achttiende eeuw. *Limb.* XXXII (1953), 8-11.
Vervolg van de publicatie, genoemd in *Bibl.* 1952, blz. 338.
- F. KOLLER, Genealogische geschiedenis van St. Niklaas (Waas) en van Nieuwkerken, volgens de stadsarchieven, afl. 1-6. *Brussel*, [1952] geheetogr.
Rec. W. W. VAN VALKENBURG, *Ndl. Leeuw* LXX (1953), kol. 57-58.
X., *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 64.
- P. LINDEMANS, Oude Brabantse geslachten : van der Elst, stam van Bogaarden. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 200-203.
- P. en J. LINDEMANS, Oude Brabantse geslachten : Walckiers. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 276-286.

- H. LIPPENS, Het obituarium van het vroegere Minderbroedersklooster te Diest (13^e-19^e eeuw). *Franciscana* VII (1952), 99-122.
 Vervolg van de publicatie, genoemd in *Bibl.* 1952, blz. 338.
- A. LOWYCK, Lijst van Westvlaamse Boerenkrijgers. *Ons Heem* XI (1953), 1-32.
- F. MAES, De Beethoven's te Nederokkerzeel, Bertem en Leefdaal. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 319-321.
 Genealogische gegevens ter aanvulling van de bijdragen van C. THEYS en J. COOLS (zie beneden).
- F. MAES- -J. L[INDEMANS], Van Velthem. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 351-352.
 Genealogische gegevens over de Van Velthem's te Nederokkerzeel, Herent, Perk, enz.
- A. J. MARIS, Raden van de stad Nijmegen (benoemingsjaren en sterfdata 1410 t/m 1556). *Jaarb. Geneal.* VII (1953), 82-92.
- A. MEUWSE, De mysticus Hendrik Herp. De kwestie van zijn geboorteplaats. *Brabantia* II (1953), 79-82.
 Geboren te Erp (N.-Brab.)?
- [J.] NOTERDAEME, De heren van Beveren-Waes, tevens burggraven van Diksmuide. *O. K. Waas* LVIII (1952/53), 147-156.
 Met tekst van oorkonden uit de eerste helft der 13^e eeuw.
- H. C. VAN PARIJS, Oude geslachten uit het land van Aalst : van Santen. *Land v. Aalst* V (1953), 36-48.
 Vervolg van de publicatie, genoemd in *Bibl.* 1952, blz. 338.
 Met aanvullingen, door E. DE BRUYN, *ibid.*, 88-89.
- A. PATHUIS- -E. J. WERKMAN, Beschrijving van de doop-, trouwen en begraafboeken, enz. in de provincies Groningen en Drente, dagtekenende van vóór de invoering van de Burgerlijke Stand. *'s-Gravenhage*, 1953.
- F. PRIMS, Album Pastorum Campiniae. *De Schakel* VIII (1953), 7-9.
 Over het gelijknamige boek van S., genoemd in *Bibl.* 1952, blz. 339.
- E. DE RIDDERE, Histoire de la famille van Ackere (Tablettes des Flandres, recueil III). *Bruges*, 1952.
- G. ROGGEMAN, Namenklapper op de staten van goed der gemeente Melsele-Waas 1571-1795. *De Schakel* VIII (1953), 34-38.
 Vervolg van de lijst, vermeld in *Bibl.* 1952, blz. 339.
- A. P. VAN SCHILFGAARDE, Het adellijke geslacht Van Rossem. *Ndl. Leeuw* LXX (1953), kol. 134-149.
- A. SCHILLINGS, Antwerpse studenten aan de Leuvense Universiteit (1485-1528). *De Schakel* VIII (1953), 20-26.
- A. SCHILLINGS, De Leuvense Universiteitsprofessoren van 1672-1793. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 312-316.
 Uit de stadsrekeningen van Leuven.

- A. SCHILLINGS, Nederlandse studenten aan de Leuvense Universiteit 1486-1527. *Jaarb. Geneal.* VII (1953), 187-194.
- A. SCHILLINGS, Enige gegevens betreffende de afstamming Founck (Leuven). *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 31-33.
- H. J. J. SCHOLTENS, Necrologie van de Utrechtse kartuizers. *Archief v. d. gesch. v. h. aartsbisdom Utrecht* LXXI (1953), 97-150.
- R. VAN STEENBERGHE DE DOURMONT, Oude geslachten uit het land van Aalst : van Steenberghe. *Land v. Aalst* V (1953), 246-254.
Zie ook J. DENYS, Meester Gorik van Steenberghe de Blinde (1558-1640). *Ibid.*, 233-245.
- N. TEEUWEN, Het obituarium van het Augustijnenklooster te Brussel. *Augustiana* III (1953), 260-282 ; IV (1954), 70-97.
- C. THEYS, De Vlaamse voorouders van Beethoven. *E. S.-Br.* XXXVI (1953), 272-274.
Aansluitend bij de studie van J. COOLS (zie *Bibl.* 1941, blz. 145 n. 1), publiceert S. een akte van 1596 ten voordele van Aerdt van Beethoven, van Kampenhout. Vgl. het artikel van F. MAES, hierboven.
- H. THYS, Namenklapper op de weeskamer der gemeenten Lippelo, Malderen en Liezele. *De Schakel* VIII (1953), 98-104.
- H. THYS, Verkoopvoorwaarden. — Namenklapper op de verkoopconditiën der gemeente Edegem 1708-1794. *De Schakel* VIII (1953), 106-110.
- B. O. UNBEGAUN, L'origine belge d'un nom russe du singe. *Ac. Roy. Bull.* 5^e s. XXXIX (1953), 187-199.
Over Rus. *martyška*, dim. van Rus. *Martyn*, Ndl. *Martijn*, met Wa. dim. suffix *-icot*, *Marticot*, ontleend in Vla. dialecten als *marteko* (aap). S. ontdekte de oudste bewijsplaatsen van *Mertijn*, *Marten* = aap, in de Esopet en Reinaerts historie (XIV^e e.). De ontleening door het Russisch is geschied in de XVI^e eeuw.
- A. V., Vlaamse voornaamheid in de naamgeving. 1500. *Biek.* LIV (1953), 230-231.
Over de toenmalige namen der zusters van het Sioenklooster te Kortrijk ; vgl. D. STRACKE, Syoens Kloosterkroniek. *Ons geest. erf* X, 197.
- W. WIJNAENDTS VAN RESANDT, Het geslacht Couperus in Nederland van 1580 tot ongeveer 1830. *Rotterdam*, 1953 (gestencild).
Rec. W. W. VAN VALKENBURG, *Ndl. Leeuw* LXX (1953), kol. 420-421.
- C. WYFFELS, Een „opstand” te Brugge en de vlucht van Leliaarts naar Sint-Omaars tussen 17 Augustus en 18 September 1297. *Hand. Em.* XC (1953), 63-68.
In aanhangsel volgt *ibid.*, 68-72, de lijst van Bruggelingen die gevlucht waren naar Sint-Omaars.

- X., Bibliotheek „Legaat van Beresteyn" (I). *Jaarb. Geneal.* VII (1953), 15-81.

Eerste deel van catalogus : tegelijk een merkwaardige bibliografie van oude almanakken, archief-inventarissen, allerhande repertoria en vooral van genealogische studiën.

- X., Lijst van familieverenigingen en familieperiodieken in Nederland. *Jaarb. Geneal.* VII (1953), 195-204.

Talrijke genealogische inlichtingen over Noordndl. families vindt men bovendien in *Ndl. Leeuw* (met *Bijblad*), *De Navorser*, *Brab. Leeuw*, *Jaarb. Geneal.*, *Met gansen trou* enz. Over Antwerpse families ook in *Archief v. Familiekunde* (o. m. Schelle-Niel, Zwijndrecht enz.).

In het Kortrijks reclame-weekblad *Atlas*, rubriek „Hoe rijmt men dat tesaam?" schrijft Eerw. Br. Hendrik (L. PEENE), onder de schuilnaam Rik Vranke, regelmatig vulgariserende artikels over de etymologie van woorden en uitdrukkingen, vooral van persoonsnamen.

Statistische gegevens over enkele veel voorkomende fnn. vindt men in *Ts. alg. spaar- en lijfrentekas/Bull. caisse d'épargne* 1953, nr. 2 (Peeters, Janssens en De Smedt) en nr. 4 (Van den Berghé, Maes en Devos), telkens blz. 16.

* * *

Over de anthroponymische productie buiten het Nederlands (en Fries) verschijnen regelmatig lijsten in *Onoma*. Hier volgt een zeer beperkte keuze van inlichtingen, vooreerst met betrekking tot het **Romaanse** taalgebied.

- G. DE BEAUVILLÉ, Les noms de famille de France tirés des noms de métiers, de charges et de dignités. *Rev. int. onomastique* V (1953), 45-59 ; 139-155 ; 201-208 ; 295-306 (à suivre).

- O. BRATTÖ, Studi di antroponimia fiorentina. Il Libro di Montaperti (An. MCCLX). Diss. *Göteborg*, 1953.

Rec. J. G. FUCILLA, *Names* II (1954), 67-68.

Zeer gedocumenteerde studie, vooral interessant door het grondig historisch en taalkundig onderzoek van een aantal voornamen, waarvan vele ook te onzent bekend zijn. B. v. *Albertus*, *Andreas*, *Arnolfus*, *Bald(in)us*, *Bett(in)us*, *Bonifatius*, *Iacobus/Iacomus*, *Lambertus*, *Mannus*, *Paganus*, *Tancredus* enz. Bij de bespreking van het materiaal worden allerhande naamkundige problemen behandeld, zoals invloed van de heiligenverering en van de literatuur, sociaal aspect, eigennaam-soortnaam, vorming van vleinamen. Registers op blz. 218-223.

A. CARNOY, Le dialecte liégeois dans l'anthroponymie belge... zie *Bibl.* 1952, blz. 341.

Rec. É. LEGROS- J. HERBILLON, *Com. Top.* XXVII (1953), 135-145 [zeer groot aantal verbeteringen].

A. DAUZAT, A propos d'un récent dictionnaire : première mise au point. Étymologies à rectifier. *Rev. int. onomastique* V (1953), 281-287.

Lijst van verbeteringen aan te brengen in zijn „Dictionnaire étymologique des noms de famille et prénoms de France”. Zie *Bibl.* 1951, blz. 193.

A. DOPPAGNE, Les noms de personnes de Louette-Saint-Pierre. *Rev. Langues vivantes* XIX (1953), 3-13 ; 97-114 ; 185-200 ; 257-280.

Vervolg van de bijdrage, genoemd in *Bibl.* 1952, blz. 341 en besproken door É. LEGROS, *Com. Top.* XXVII (1953), 146. S. behandelt de persnn. die een plaatsn. bepalen, de voornamen, de oude en moderne bijnamen, de familienamen, de speciale aanduiding van personen in hun sociale omgang (anthroponymie sociologique).

J. HERBILLON, Noms de familles wallons. *Bull. Le Vieux-Liège*, nr. 100 (janv.-mars 1953), 185-196.

Naar aanleiding van het handboek van A. VINCENT, waarover *Bibl. Pen.* 1952, nr. 16.

É. LEGROS- J. HERBILLON, La philologie wallonne en 1952. *Com. Top.* XXVII (1953), 87-179. Mede verschenen in *Dial. belgo-rom.* X (1953), 187-279.

De anthroponymische bijdragen worden kritisch besproken onder nrs. 114-130.

E. RENARD, Notes d'anthroponymie liégeoise... zie *Bibl.* 1952, blz. 341.

Rec. É. LEGROS- J. HERBILLON, *Com. Top.* XXVII (1953), 131-134.

Bovendien worde de aandacht gevestigd op de volgende publicaties :

A. BALLE, Les noms de personnes à Cerfontaine III. Surnoms et sobriquets. *Dial. belgo-rom.* X (1953), 108-120.

Vervolg van de bijdrage, vermeld in *Bibl.* 1951, blz. 194.

F. BEAUMAINE, Exposé historique et juridique de la particule *de* comme preuve de noblesse. *Rev. int. onomastique* V (1953), 31-44.

M. DELBOUILLE, Notes de philologie et de folklore. *Bull. Soc. Langue Litt. wallonnes* LXIX (1953), 105-144.

1. La légende de Herlekin ; 2. Les origines du lutin Pâcolêt.

É. HÉLIN, Le sort des enfants trouvés au XVIII^e siècle. *Bull. Le Vieux-Liège*, nr. 100 (janv.-mars 1953), 203-206.

Met betrekking tot de naamgeving wordt uit het Luiks *Formularium parochiale* o. m. de volgende tekst (in vertaling) geciteerd : „On lui donnera un nom en rapport avec le lieu et le moment où il fut exposé afin que l'on puisse le reconnaître par après. Il faut éviter de lui donner le patronyme d'une famille connue.” Volgen dan een paar voorbeelden van vondelingnamen ter illustratie : *Carême de Bois-de-Breux* (1787), *Joseph des arches* (1792).

L. C. MICHELS, Amerigo Vespucci was geen Hendrik. Klippen van de namenstudie. *De Gelderlander*, 27 Sept. 1952.

De voornaam van Vespucci zou teruggaan op *Ermanarík*. Dat een Romaanse vorm van *Hendrik* echter wel de voorkeur verdient, werd, na LINDEMANS, onlangs nog aangetoond door M. S. BEELER, *America — The Story of a Name. Names I* (1953), 1-14. Vgl. ook de bovengenoemde dissertatie van O. BRATTÖ, blz. 75 (< *Haimirík*).

E. PLATZ, Le nom de „Bernard” dans le Luxembourg. *Rev. int. onomastique V* (1953), 289-294.

Op het 35^e Congres van het Verbond der geschied- en oudheidkundige kringen van België (Kortrijk 1953), werden o. m. twee lezingen gehouden over de persnn. van Arras : R. BERGER, *Notes sur quelques anciens noms de famille d'Arras* ; LESTOCQUOY, *L'origine de la population d'Arras aux XII^e et XIII^e siècles d'après les noms de personnes*.

* * *

Wat de Engelse en Amerikaanse anthroponymie betreft, verwijzen wij in hoofdzaak naar de jaarlijkse bibliografie die voortaan verschijnt in het nieuwe tijdschrift *Names*, het orgaan van de „American Name Society”.

T. R. DAVIES, *A Book of Welsh Names. London*, s. d.

Rec. E. C. SMITH, *Names I* (1953), 65.

Verklarend woordenboek van voornamen (xiv-72 blz.).

E. C. SMITH, *Personal Names. A Bibliography...* zie *Bibl.* 1952, blz. 343.

Rec. D. B. COFER, *Names I* (1953), 214-216.

E. C. SMITH, *The Story of Our Names...* zie *Bibl.* 1951, blz. 197.

Rec. G. P. WILSON, *Names I* (1953), 57-59.

E. C. SMITH, Books in English on Personal Names. *Names I* (1953), 197-202.

Beknopte geschiedenis van de Engelse anthroponymische literatuur (1575-1952).

E. C. SMITH, Literature on Personal Names in English, 1952. *Names I* (1953), 219-221.

E. C. SMITH, Literature on Personal Names in English, 1953. *Names II* (1954), 144-147.

Bovendien kunnen o. m. de volgende bijdragen ook de Nederlandse naamkundigen interesseren.

R. W. ACKERMAN, An Index to the Arthurian Names in Middle English. *London*, 1953.

C. G. CAMPBELL, Girl's Names of Possible Arabic Origin. *Names I* (1953), 48-49.

Bedoeld worden de meisjesnamen *Norah* (*Nura*), *Leila*, *Lulu*, *Adela*. Ook al mogen de gegeven verklaringen aanvaardbaar zijn voor het Oosten, toepassing op onze westerse namenschat is alleszins uitgesloten, tenzij in een enkel geval van ontlening.

C. A. HOTCHNER, An Unusual Name Superstition. *Names I* (1953), 50-51.

Over een eigenaardig gebruik van naamgeving bij Amerikaanse negers.

K. MALONE, Royal Names in Old English Poetry. *Names I* (1953), 153-162.

Over de betekenis van namen als *Scylding*, (*ides*) *Helminga*, *Brondingas* en *Brand*, *Wig*, *Wöd*, *Wald*, *Gifca*; *Hün*, *Hagena*, *Witta*, *Wada*, *Attila*, *Beadeca* en *Badwila*, *Hälga*, *Alewih*, *Oswine*, *Osläf*, *Frëawaru*; namen op *-ric*, *-wald*, *-mund*; te beschouwen als (oorspronkelijke) epitheta? Zie ook de hierna genoemde bijdrage van R. L. RAMSAY.

R. L. RAMSAY, Scyldings and Shields. *Names I* (1953), 274-276.

Naar aanleiding van het bovengenoemd opstel van K. MALONE, verdedigt S. zijn eigen opvatting (*ibid.*, 27, zie *Bibl. Pln.* 1953, blz. 143), te recht wijzend op het gebruik van „eponiemen” en steunend op andere voorbeelden van Germ. volksnamen ontleend aan wapens.

P. H. REANY, Notes on the Survival of Old English Personal Names in Middle English. *Studier i mod. språkvetenskap XVIII* (1953), 84-112.

* * *

Met het oog op de Duitse persoonsnamenstudie, noemen wij bij voorkeur de volgende publicaties.

M. ÅSDAHL HOLMBERG, Studien zu den niederdeutschen

Handwerkerbezeichnungen... zie laatst *Bibl.* 1952, blz. 343.

Rec. A. C. BOUMAN, *Neophilologus* XXXVII (1953), 188-189.
L. DE MAN, *Rev. phil.* XXXI (1953), 605-608.

- A. BACH, *Deutsche Namenkunde I. Die deutschen Personennamen 2* (2. sterk erweiterte Auflage). *Heidelberg*, 1953.

Rec. S. HAGSTRÖM, *Niederdt. Jahrb.* LXXVI (1953), 103-108.

P. J. MEERTENS, *Rhein. Viert.* XVIII (1953), 108-111.

F. MOSSÉ, *Rev. int. onomastique* V (1953), 77-78.

K. ROELANDTS, *Lew. Bijdr. Bijbl.* XLIII (1953), 49-50.

J. SAHLGREN, *Namn och bygd* XL (1952), 184.

N. P. SPRENGER DE ROVER, *Brab. Heem* V (1953), 138-139.

Tweede deel van de nieuwe uitgave van het bekende standaardwerk, waarover laatst *Bibl.* 1952, blz. 343-344. Ook dit deel werd op vele plaatsen herwerkt en aangevuld; het bevat de §§ 274-535 en behandelt achtereenvolgens de historische, geografische, sociologische en psychologische aspecten van de namenschat, alsmede de betekenis van de anthroponymie voor de andere wetenschappelijke disciplines. „Sachweiser” op blz. 283-295. Met grote voldoening vernamen wij, dat intussen gewerkt wordt aan een alfabetisch register op de bestudeerde namen: dit zal de bruikbaarheid van het werk in aanzienlijke mate verhogen.

- H. BAHLOW, *Schlesisches Namenbuch (Quellen und Darstellungen zur schles. Gesch. 3)*. *Kitzingen/Main*, 1953.

„Herkunftsableitungen, Namenserklärunen, dt.-slav. Wechselbeziehungen bei Familiennamen.”

- A. F. MÜLLER, *Die Pejoration von Personenbezeichnungen durch Suffixe im Nhd.* *Altdorf*, 1953.

- F. PRÜSER, *Über die Herkunft der mittelalterlichen Bevölkerung Bremens. Zs. d. Ver. f. Hamburgische Gesch.* XLI (1951) [= *Festschr. H. Reincke*], 125-154.

Aan de hand van het *Bürgerbuch* van 1289 en van oudere oorkonden, bestudeert S. de herkomstnamen van Bremen. Zie verder *Bijdr. Gesch. Ndl.* VIII (1953), 89-90.

- A. SCHERER, *Zum Sinngehalt der germanischen Personennamen. Beitr. z. Namenf.* IV (1953), 1-37.

Op grond van een nauwgezet onderzoek van een uitvoerig materiaal (lijsten van „Kompositionstypen”, met taalkundige commentaar) meent S. dat de stelling der „völlige Ablehnung der Sinndeutung von [altgermanischen] Namen” niet juist is. Hij onderscheidt „sinnvolle Zusammensetzungstypen” en „mechanisch-sinnlose Verbindungen von Namenwörtern”. De mannelijke psn. die S. bestudeert, behoren ongeveer voor de helft

tot de eerste reeks ; bij de vrouwelijke namen is dit echter niet het geval. Deze tegenstelling verklaart S. door de eigenaardigheid en de ontwikkeling van de Oudgermaanse naamgeving. Een belangrijke bijdrage.

E. SCHWARZ, Deutsche Namenforschung I... zie laatst *Bibl.* 1952, blz. 344.

Rec. K. ROELANDTS, *Lew. Bijdr. Bijbl.* XLIII (1953), 23-24.

L. WEISGERBER, Die sprachliche Schichtung der Mediomatrikernamen. *Rhein. Viert.* XVIII (1953), 249-276.

Aansluitend bij zijn bekende studie over de namen van de Treviri (*Rhein. Mus. f. Phil.* LXXXIV (1935), 296 e. v.) onderzoekt S. in deze bijdrage de ongeveer 750 psnn. uit het zuidelijker gelegen gebied der Mediomatrici, die ons door inscripties zijn overgeleverd. Na de principes van de betrokken naamgeving te hebben belicht, deelt S. het materiaal in drie reeksen in. De „römisch-mittelländische Namen“, de Keltische namen en de „undurchsichtige Namen“. Elk van deze categorieën wordt kritisch besproken en o. m. vergeleken met de overeenkomstige namenklasse in het gebied der Treviri. Een methodologisch belangrijke studie.

Vgl. ook van L. WEISGERBER, Treverer und Mediomatriker. *Protokoll-Manuskript Arbeitsgemeinschaft f. westdt. Landes- und Volksforschung. Tagung Saarburg* 28/9-1/10/1953, S. 10-13 ; en Id., Das römerzeitliche Namengut des Xantener Siedlungsraumes. *Bonner Jahrb.* CLIV (1954), 94-136.

Daarenboven verwijzen wij nog naar een paar kleinere bijdragen :

G. LEHMACHER, Die hl. Brigitta und die keltische Göttin Brigit. *Rhein. Jahrbuch f. Volksk.* IV (1953), 125-141.

H. LUDAT, Farbenbezeichnungen in Völkernamen. *Saeculum* IV, 138-155.

O. P. STRAUBINGER, Der wahre Jakob. *Names* I (1953), 112-114.

* * *

Met betrekking tot de **Skandinavische** persoonsnamenstudie vermelden wij ten slotte :

R. HORNBY, Danske navne... zie *Bibl.* 1951, blz. 200.

Rec. J. HVIDTFELDT, *Fortid og Nutid* XVIII (1952), 446-447.

G. KNUDSEN (†) - M. KRISTENSEN (†) - R. HORNBY, Danmarks gamle Personnavne II. Tilnavne, H. 16. *København*, 1953.

Met deze vijfde aflevering van het werk over de oude Deense

toenamen (zie laatst *Bibl.* 1951, blz. 201) wordt het eerste deel (A-K) van de tweede band afgesloten. Hier worden o. m. behandeld de namen *Jan, Jordan, Judas, Jung, Kabusse, Kale, Kalf, Kalksleger, Kamerknecht, Kannengeeter, Kerkhof, Kerreman, Kint, Klinkhamer, Knop, Kogge, Koster, Krabbe, Kwant, Kwast.*

P. SKAUTRUP, *Det danske sprogs historie III. København, 1953.*

Zie *Bibl. Pln.* 1953, blz. 145.

NASCHRIFT. — Gelet op de steeds groter wordende moeilijkheden die aan de wetenschappelijke informatie worden gesteld, is de steller van het bovenstaande overzicht zo vrij, de lezers dringend om toezending te verzoeken van alle bijdragen over persoonsnamenstudie, niet het minst van die welke in plaatselijke of gewestelijke tijdschriften, in dag- en weekbladen, enz. mochten verschijnen.

Adres : Prof. dr. H. J. VAN DE WIJER, directeur van het Instituut voor Naamkunde, E. van Evenstraat 10, Leuven.
